

פרופ' נחמה ליבוביץ ז"ל - דמות החמ"ד השנתית בשנת תשפ"ג

המורה נחמה, פורצת דרך בלימוד ספר הספרים של העם היהודי-התנ"ך, ושימשה במשך שנים רבות כמורה לאלפי מורים הממשיכים את דרכה המיוחדת עד היום. מלבד היותה של נחמה מורה גדולה הייתה אישיותה ודמותה דוגמא מופלאה לצניעות, לאהבת תורה, לענווה, אהבת ארץ ישראל ואהבת כל אדם באשר הוא. את גאונותה היא מסתירה ואיננה מתיימרת להראות בפירושיה את עמדתה האישית. מבליטה בפנינו את גדולתם של פרשני התנ"ך, גדולי ישראל שבכל הדורות. נחמה ובעלה עלו לארץ ישראל מטעמי אמונה וציונות וקבעו את מקום מושבם בירושלים, ועל אף הקשיים הגדולים נאחזו בה והיא המשיכה בזמנים הקשים ביותר ללמוד וללמד. רצונה העז להעניק את יכולותיה לכל מי שרק יבקש הביאו אותה להגיע לכל מקום ומקום אליו הוזמנה. היא נסעה בכל רחבי מדינת ישראל ולימדה את כל גווי האוכלוסייה, מתוך רצון ואמונה של הערך הגדול-הפצת תורה ואהבתה. (מתוך תוכניות חמ"ד, תשפ"ג)

ציטוטים נבחרים נחמה ליבוביץ:

1- **איך לקרוא פרק בתנ"ך?** "ענתה נחמה בתשובה לשאלה שנשאלה לא פעם, "בדיוק כמו בחורה שמקבלת מכתב מאהובה, והיא דנה בכל פסיק ובכל תג שבו -מדוע כתב את המילה 'שלום' כפי שכתב, מדוע הוסיף מילה זו, והחסיר את האחרת -כך יש לקרוא תנ"ך. (בחגיגת עשור לגיליונות)

2- **אם אינו מבין מלה או ביטוי** – מיד ירגיש בחסרונו, יחפש מוצא וימצאנו. אך כשהמילים מובנות, המשפטים ברורים, יראה הכול כחלק ופשוט, והוא בטוח ש'אין כאן מה להבין'. וזו היא אי-הבנתו, כי לא ראה: מה חידוש בדבר, מה בא ללמדנו, כנגד מה נאמרו הדברים, 'לריבויי מה', 'למעוטי מה', 'ומה המסקנות הנובעות מתוכם? והעיקר: הוא לא שאל עצמו כל השאלות האלה, כי לא הרגיש שיש כאן מקום לשאלות.

(נחמה ליבוביץ, במלאת שנה לגיליונות, תשרי תש"ג) <https://www.nechama.org.il/articles/3.html>

3- **האדם אחראי במעשיו** לא רק לגורלו ולגורל בני ביתו, אף לא רק לגורל החברה כולה, כי אם לגורל העולם. (נחמה ליבוביץ, חנופת הארץ והחנפתי, במדבר לה, לג-לד)

<https://www.nechama.org.il/pages/717.html>

4- **מה שהמקרא רוצה לבטא**, הוא שיתוף הוויה של השניים – האדם והאדמה – שיתוף המתפתח ונעשה סולידריות מיוחדת. (נחמה ליבוביץ, חנופת הארץ והחנפתי, במדבר לה, לג-לד)

<https://www.nechama.org.il/pages/717.html>

5- **המתפלל האמיתי יודע** שאין בכוח תפילתו להכריח את קונו, ויודע ש"ה' הוא הטוב בעינינו יעשה. (נחמה ליבוביץ, גיליון פרשת תצווה) <https://www.nechama.org.il/answer/398.html>

6- **התורה לא ניתנה** על הגבוה שבין ההרים, אלא על אחד ההרים הנמוכים; אין הפאר וההדר שבחיצוניות התופעה סימנים המעידים על גדלותה הפנימית.

(נחמה ליבוביץ, גיליון פרשת בחוקותי) <https://www.nechama.org.il/pages/1318.html>

7- **ההבדל בין מורה ללומד** - הוא הבדל של מידה בלבד. שניהם משתתפים בחוויה משותפת של חקר עולם משותף.

(נחמה ליבוביץ, אהבת תורה ולימודה, במלאת עשר שנים לגיליונות, תשרי תשי"ג)

<https://www.nechama.org.il/articles/7.html>

8- המורה יחשוף את הילדים למסורת, הוא יהווה מופת ... ההחלטה -לקבל או לדחות -חייבת להיות החלטתו של התלמיד.

(על נחמה ליבוביץ) <https://www.nechama.org.il/nechama>

9- הרי כשרוכשים כרטיס לקונצרט או להצגה, הדלתות לשערי האולם נסגרות בשעה מסוימת ולאחר מכן הכניסה אסורה. ודאי תימנעו מלאחר, לא? האם לא ברור שכך זה גם בשיעור תורה? יש לכבד את התורה ולהגיע בזמן! (נחמה ליבוביץ, בעת שקיבלה את פרס ליברמן)

10- הצרה אינה שלא מבינים, אלא שחושבים שהבינו בשעה שלא הבינו. (נחמה ליבוביץ, דרכי השאלה, החשיבה והתשובה בגיליונות נחמה ליבוביץ')

<https://www.daat.ac.il/daat/tanach/parshanut/darkey-2.htm>

11- מטרת הלימוד -להאהיב את התורה על לומדיה.

(על נחמה ליבוביץ) <https://www.nechama.org.il/nechama>

12- הלא טוב לראות מעבר לכל הבדלי מעמד, השכלה, השקפה, אורח חיים, מעבר לכל הפלגות ומחלקות, מרחקי מקום ומרחקי לב המפרידים היום בין בני ישראל בארצות פזוריהם בעולם, ואף להוותנו - בין ישראל לישראל היושבים בישראל.

(סיכום ביניים על מפעל הגיליונות, מכתב שנמצא בעיזבונה של נחמה)

<https://www.nechama.org.il/articles/6.html>

13- הרי טוב לראות עוד רבים מבני עמנו מאוחדים בדבר אחד והוא לימוד התורה והתעמקות בה.. התעסקות והתעמקות הבאה לא מתוך צרכים מעשיים...אלא מתוך אהבה אליה ומתוך אותה הרגשה עמוקה בחשיבותם המכרעת של דברי התורה.

(סיכום ביניים על מפעל הגיליונות, מכתב שנמצא בעיזבונה של נחמה)

<https://www.nechama.org.il/articles/6.html>

14- שבתי אני וראיתי שמלמדים כל מיני חכמות במכתבים : מאדריכלות ועד הנהלת פנקסים, מפרסומות ועד לקצרנות. אמרתי: ולא תהא תורה שלמה שלנו כאחת החכמות שלהם?

(לימוד פרשת השבוע באמצעות מכתבים, שיחה עם נחמה במלאת שלוש שנים לגיליונות, תשרי תש"ה)

<https://www.nechama.org.il/articles/5.html>

15- חיבוב התורה על לומדיה. יש להראות ללומד שאין התורה ספר מן הספרים שגומרים אותם, אלא שיש להפוך בה ולהפוך בה, ששבעים פנים לה ובכל פעם שאתה חוזר ולומד אותה, מתגלה פן חדש שבה, שאין באים עד חקר דבריה ואין דולים את מימיה.

(נחמה ליבוביץ, תשרי תש"ה) <https://www.nechama.org.il/articles/5.html>

16- השאלונים משתדלים להדריך את הלומד בעיקר בשני כיוונים :

א. להרחיב ולהעמיק את ידיעותיו בהבנת שאלות כלליות, נושאים רחבים, בעיות שונות בתורה ;

ב. להרגילו לשים לב לפרטים דקים, לדיוקים ודקדוקים בתורה ומפרשיה.

(מכתב מנחמה אל הלומדים, עם תום השנה השניה של מפעל הגיליונות)

<https://www.nechama.org.il/articles/4.html>

17- **כשם שיש היסטוריה לספרים** ויש ספרים עושים היסטוריה, כך יש אצלנו היסטוריה לפסוקים שהתגלגלו מדור לדור, האירו מחשכים, ניחמו ועודדו, דיברו אל כל דור בלשונו, פתרו לכל דור את שאלותיו הוא.

(במלאת שנה לגיליונות, תשרי תש"ג) <https://www.nechama.org.il/articles/3.html>

18- **מעשה טוב**, דיבור נאה ומחשבה טהורה- אינם שבים ריקם...

דומים לזרע שנטמן באדמה, לשתיל שנישא הזרע ינבוט, השתיל יגדל והעץ יצמח בצילו ישבו רבים ומפריו אכלו ולמראה יופיו התענגו (נחמה ליבוביץ, גליונות בראשית, שנת תשכ"ח)

19- **כי לא היו בלימודנו** זה לא תעודות ולא בחינות, לא ציונים ולא פרסים, לא נקודות זכות ולא גמול השתלמות... אלא רק שמחת הלב למי שלומד תורה" (נחמה ליבוביץ, תשל"ד)

20- **כי חפץ ה'** במלאכה ומזכיר אותה בתורתו פעמים רבות להרבות שכר לעוסקים בה.

(נחמה ליבוביץ, גיליון פרשת ויקהל - פקודי, שנת תשכ"ח)

<https://www.nechama.org.il/pages/29.html>

21- **כי ייתכן שצדקו** כל דבריהם יחדיו, אף אם הם שונים, כל עוד אין בהם סתירה. כי הנה ידוע דרכי החכמה העליונה, לכוון בפעולה אחת אל תכליות רבות.

(נחמה ליבוביץ, גיליון פרשת פקודי, שנת תש"ו)

<https://www.nechama.org.il/pages/918.html>

22- **כשם שאין אדם** מתבייש לומר לחברו השקני מים, כן לא יתבייש לומר לקטן ממנו למדני תורה.

(נחמה ליבוביץ, גיליון פרשת תרומה, שנת תשכ"ב)

<https://www.nechama.org.il/pages/325.html>

23- **וקודם שהתחיל** הברכה אמר זאת ההקדמה והתפלל על השבטים למען תחול ברכתו, כי אמנם דברי הברכה בכל מקום מדברים עם המבורך אבל דבריו הקודמים היו עם האל לבקש מלפניו על עמו.

(נחמה ליבוביץ, גיליון פרשת וזאת הברכה, שנת תשי"ז)

<https://www.nechama.org.il/pages/562.html>

24- **הרבה שירות** נשגבות מתחילות ממעמד הר סיני, כי הוא תחילת האומה ויתרונה מעל כל עמי הארץ- כי לא נעשה כן לכל גוי, ושם כרת ה' ברית עם ישראל – ועשאים לעם סגולתו, והיה להם למלך, והם קיבלו עליהם עול מלכותו..

(נחמה ליבוביץ, גיליון פרשת וזאת הברכה, שנת תשי"ז)

<https://www.nechama.org.il/pages/562.html>

25- **כי יתכוון שנודיע** לבן השואל כי ה' הוא הבורא והחפץ והיכול כאשר נתבאר לנו ביציאת מצרים. כי אנחנו היודעים ועדים מן האותות והמופתים שראינו שם כי השם אלהינו הוא האלהים בשמים ובארץ ואין עוד מלבדו.

(נחמה ליבוביץ, גיליון פרשת ואתחנן, שנת תשי"א)

<https://www.nechama.org.il/pages/1004.html>

26- **ולחזק לבם**, בהודיעו אותם כי במידת הרחמים יתנהג עמהם לעולם.

(נחמה ליבוביץ, גיליון פרשת ואתחנן, שנת תש"ה)

<https://www.nechama.org.il/pages/1107.html>

27- **אינו אוהב את** הקדוש ברוך הוא אלא בדעה שידעהו ועל פי הדעה תהיה האהבה, אם מעט – מעט, ואם הרבה – הרבה. לפיכך צריך האדם לייחד עצמו להבין ולהשכיל בחכמות ותבונות, המודיעים לו את קונו, כפי כוח שיש באדם להבין ולהשיג כמו שביארנו בהלכות יסודי התורה.

(נחמה ליבוביץ, גיליון פרשת ואתחנן, שנת תש"ו)

מוזמנים להוסיף עוד ציטוטים....